

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16CoCsp/13/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119214563
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119214563.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Martina Fil'akovského v spore žalobkyne: I. U., T.. XX.XX.XXXX, H. M. X, XXX XX C. T. D., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp/198/2019-53 zo dňa 14. augusta 2020, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalobkyni sa ich náhrada nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„ I. Žalovaný je p o v i n n ý vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 920,93 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 920,93 € od 2.10.2019 do zaplatenia a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 7.7.2011, v časti 2. Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, bod 6., v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto ZoÚ, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v článku 10., II. Časti Všeobecných obchodných podmienok.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania v plnom rozsahu..“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanovením § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, § 52 odsek 1, ods. 2 a ods. 3, § 53 odsek 1, ods. 2, ods. 5, § 54 ods. 1 až ods. 3, § 451 ods. 1, ods. 2, § 456, § 107 ods. 1, ods. 2, § 517 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 odsek 2, § 9 odsek 2, § 11 odsek 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že medzi stranami sporu vznikol záväzkový vzťah vo forme zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súd prvej inštancie zistil, že v zmluve je uvedená celková

výška nákladov na poskytnutý úver sumou 944,92 eur, čo spolu s istinou úveru vo výške 1.550,- eur predstavuje sumu 2.494,92 eur, avšak pri počte splátok 48 a výške mesačnej splátky 55,29 eur to predstavuje výslednú sumu 2.653,92 eur, teda rozdiel medzi deklarovaným a skutočnosťou je 159,- eur v neprospech dlžníka - spotrebiteľa, čo skresľuje aj výslednú RPMN. Okrem uvedeného predložená zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje zákonom vyžadovanú náležitosť uvedenú v § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. a to uvedenie predpokladov výpočtu RPMN a súd navyše nezistil, že by táto náležitosť bola uvedená v obchodných podmienkach žalovaného. Už absencia tejto jednej skutočnosti postačuje na aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z., čo znamená, že poskytnutý úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

4. Na základe uvedeného, mala žalobkyňa žalovanému zaplatiť vzhľadom na vyššie uvedené len sumu 1.550,- eur, ktoré brala ako úver a keďže mu zaplatila spolu až 2.470,93 eur, bolo dôvodné zaviazať žalovaného k zaplateniu sumy 920,93 eur predstavujúcej jeho bezdôvodné obohatenie v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Následne sa súd zaoberal aj vznesenou námietkou premlčania.

5. Vo vzťahu k subjektívnej lehote žalobkyňa uviedla, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela v júni 2019, pričom v konaní nebolo preukázané, že by toto tvrdenie nebolo pravdivé. Pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku tak súd nemohol považovať námietku premlčania z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za dôvodnú. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plnila viac ako podľa zákona mala, čo preukázala prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, až v júni 2019, a teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota jej uplynie až v júni 2021. Žaloba bola podaná 18.6.2019, t.j. v rámci dvojročnej lehoty.

6. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby, je rozhodujúci okamih, keď k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo. V 10-ročnej premlčacej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Žalovaný musel vedieť, že neuvedením všetkých zákonných náležitostí v zmluve o úvere nastane sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a pre prípad, že sa tak stane, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozmeneý. Konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy, ktorý nerešpektoval ustanovenia zákona slúžiace na ochranu spotrebiteľa nemožno považovať za súladné s dobrými mravmi. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorého návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyne, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Z uvedeného dôvodu je v danom prípade potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu, ktorá začala plynúť v momente, keď suma celkových úhrad žalobkyne prekročila sumu poskytnutého úveru.

7. Z listinného dôkazu predloženého žalobkyňou súd zistil, že žalobkyňa preplatila úver na istinu dňa 10.11.2013 a preto na základe uvedeného nedošlo k premlčaniu žalovanej sumy.

8. Z prisúdenej sumy súd priznal aj úroky z omeškania, na ktoré má žalobkyňa nárok podľa § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa si uplatnila úroky z omeškania od 2.10.2019 (od druhého dňa nasledujúceho po dni doručenia žaloby žalovanému) a vo výške nepresahujúcej limit v zmysle citovaného nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.. Súd preto priznal úroky z omeškania tak, ako je uvedené vo výroku napadnutého rozsudku.

9. Žalobkyňa sa ďalej domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve o úvere v časti 3. zmluvy o úvere bod 6. v znení: Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto ZoÚ, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v čl. 10., II. časti Všeobecných obchodných podmienok. Z obsahu spisu je nepochybné, že v danom prípade ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, z ktorej vyplýva, že všetky spory medzi zmluvnými stranami budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v čl. 10., II. Všeobecných obchodných podmienok. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednaný zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách), takže aj v predmetnej veci v celom rozsahu je súdna kontrola

neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky opodstatnená. Vopred pripravená zmluvná podmienka predmetnej zmluvy o úvere, ktorú nemožno meniť individuálnym dojednaním svedčí o tom, že žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala vôľu, ale ani možnosť si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne. Ak má byť rozhodcovská doložka právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku je nepochybne forma uzavretej zmluvy, t.j. skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola súčasťou obchodných podmienok. Takúto rozhodcovskú doložku nemožno v žiadnom prípade považovať za individuálne dojednanú, a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, a preto súd žalobe v uvedenej časti vyhovel. Súd prvej inštancie navyše dodal, že predmetná zmluvná podmienka už bola v minulosti vyhlásená za neprijateľnú (viď rozsudok Okresného súdu Prešov z 3.12.2019, sp.zn. 10Csp/186/2019, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 9.6.2020, sp. zn. 15CoCsp/9/2020).

10. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, preto neúspešnému žalovanému súd uložil povinnosť nahradiť úspešnej žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

11. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Dôvodil, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p., vec nesprávne právne posúdil § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne, aby rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietne a žalobcov zaviazne na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

12. Žalovaný namietal premlčanie žalobkyňou uplatneného nároku, a to v subjektívnej ako aj objektívnej premlčacej dobe. Žalobkyňa splatila dlh zo Zmluvy o úvere dňa 26.2.2014. Žalobu doručila súdu až dňa 19.9.2019, pričom subjektívna premlčacia doba uplynula dňa 26.2.2016. Žalovaný má za to, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňom kedy žalobkyňa uhradila žalovanému poslednú splátku úveru a tým splatila predčasne celý úver.

13. Žalovaný sa nestotožnil s aplikáciou desaťročnej objektívnej premlčacej doby, pretože v konaní nebolo preukázané, že by sa žalovaný bezdôvodne obohatil úmyselne. Nebolo preukázané, že by úmysel žalovaného smeroval k získaniu bezdôvodného obohatenia v rozhodnom čase, t.j. v čase uzatvorenia zmluvy.

14. Podľa názoru žalovaného súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil plynutie premlčacej doby a to aj napriek tomu, že žalovaný poukázal na relevantnú judikatúru súdov, hlavne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho súdu ČR. Objektívna premlčacia doba uplynula dňa 26.2.2017, v zmysle čoho bola žaloba podaná po uplynutí objektívnej premlčacej doby.

15. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

16. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

17. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

18. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

19. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom bola dňa 7. júla 2011 uzatvorená Zmluva o úvere konsolidácia č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva o úvere“). V Zmluve o úvere bola uvedená výška úveru (1550 eur), výška mesačnej splátky (55,29 eur), počet mesačných splátok (48), celková výška nákladov (944,92 eur), dátum prvej splátky (10.8.2011), dátum konečnej splatnosti (10.7.2015), úroková sadzba (25,50 % p.a.), RPMN banky (28,70 %), priemerná RPMN na trhu (20,56 %), poistenie (základný súbor poistenia).

20. Podľa ustanovenia § 9 odsek 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

21. Podľa ustanovenia § 11 odsek 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1,

b) je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

22. Odvolací súd na úvod uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne pokiaľ právny vzťah založený Zmluvou o úvere medzi žalobkyňou a žalovaným vyhodnotil ako vzťah spotrebiteľský. Spotrebiteľský charakter sporu nebol žalovaným v konečnom dôsledku spochybnený.

23. Medzi náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere patria aj náležitosti uvedené v ustanovení § 9 odsek 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať RPMN, všetky predpoklady použité na výpočet RPMN, ako aj celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť.

24. V Zmluve o úvere boli okrem iného uvedené náležitosti týkajúce sa výšky poskytnutého úveru (1550 eur), výšky a počtu mesačných splátok (48 splátok po 55,29 eur), celkovej výšky nákladov (944,92 eur) a RPMN banky (28,70 %).

25. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v Zmluve o úvere absentujú uvedené predpoklady použité na výpočet RPMN, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V zmluve musí byť jasné a pre spotrebiteľa jednoznačné, z akých predpokladov sa vychádzalo pri výpočte RPMN. Z predloženej zmluvy je zistiteľná iba samotná výška RPMN banky a priemerná RPMN na trhu. Podľa názoru odvolacieho súdu je uvedený záver správny.

26. K uvedenému odvolací súd zdôrazňuje, že ide o jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Zákonodarca jasne stanovil, že nepostačuje uvedenie len výšky RPMN, ale v zmluve je potrebné uviesť aj všetky predpoklady, ktoré boli použité pre výpočet RPMN. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN, a preto správne skonštatoval súd prvej inštancie, že je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov. Odvolací súd dáva do pozornosti, že obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere je uvedenie predpokladov použitých pre výpočet RPMN aj podľa transponovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008, a to v článku 10 ods. 2 písm. g/ cit.: „Zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery;“ Odvolací súd preto zastáva názor, že týmito predpokladmi je uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokovej sadzby a prípadných poplatkov. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN,

a preto správne skonštatoval súd prvej inštancie, že z tohto dôvodu je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov.

27. Správny je aj záver súdu prvej inštancie v tom smere, že v Zmluve o úvere je nesprávne uvedená celková výška nákladov 944,92 eur, správne má byť $55,29 \text{ eur} \times 48 \text{ splátok} = 2653,92 - 1550 = 1103,92$ eur. V zmluve absentuje aj celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, teda náležitosť vyžadovaná ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Celková výška nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, nie sú totožné pojmy. Povinnosťou spotrebiteľa totiž nie je zaplatiť iba náklady spojené s poskytnutím spotrebiteľského úveru, ale aj samotný spotrebiteľský úver. Celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť je tak tvorená istinou spotrebiteľského úveru a nákladmi, ktoré spotrebiteľ musí zaplatiť. V zmluve je uvedená malým písmom informácia o tom, že celkovú čiastku úveru predstavuje súčet úveru a celkových nákladov spojených s úverom, takúto informáciu nemožno považovať za údaj, ktorý vyžaduje zákon o spotrebiteľských úveroch.

28. S neuvedením predpokladov použitých na výpočet RPMN a celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť Zákon o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere spájal v zmysle ustanovenia § 11 odsek 1 písm. a) následok v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

29. Čo sa týka práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, toto podlieha premlčaniu. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a objektívna (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Žalovaný v konaní nepreukázal skoršiu skutočnú vedomosť žalobkyne o bezdôvodnom obohatení, a preto nemôže súd považovať jeho námietku premlčania vo vzťahu k uplynutiu subjektívnej premlčacej doby za dôvodnú.

30. V súvislosti s posudzovaním behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, že žalobkyňa vstupuje do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným predložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným zákonom o spotrebiteľských úveroch. V čase úhrady poslednej splátky žalobkyňa ako priemerný spotrebiteľ nemohla ani len predpokladať, že žalovanému uhrádzala aj peňažné plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol. V reálnom živote totiž bežný spotrebiteľ má vedomosť len o tom, že uzatvoril zmluvu o úvere s veriteľom, a že na účet veriteľa má splácať jednotlivé splátky podľa zmluvy.

31. Začiatok subjektívnej premlčacej doby je viazaný na skutočnú vedomosť oprávneného o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila.

32. Slová „keď sa oprávnený dozvie“, je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa o tom mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť.

33. V prejednávanej veci je nepochybné, že žalobkyňa o uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj o povinnostiach zo zmluvy vyplývajúcich, mala vedomosť. Samotná vedomosť o týchto skutočnostiach sama o sebe neznamená aj skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie. Na to, aby bezdôvodné obohatenie vzniklo, je potrebné, aby sa uplatnila fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a na jej uplatnenie je zase potrebné, aby boli splnené presne špecifikované predpoklady vyplývajúce zo zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Na to, aby sa spotrebiteľ skutočne dozvedel o bezdôvodnom obohatení, musel by skutočne vedieť, že na ním uzatvorenú zmluvu o úvere sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti vyplývajúca zo zákona.

34. Správnym nie je tvrdenie o nemožnosti aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby vyplývajúcej z ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný ako banka má dlhodobo v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy zákon č. 129/2010 Z.z. v ustanovení § 9 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spája sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Súd prvej inštancie zistil, že v zmluve o úvere je uvedená nesprávne výška celkových nákladov, čo predstavuje rozdiel v deklarovaných a skutočných nákladoch rozdiel 159 eur v neprospech spotrebiteľa, čo malo vplyv na výpočet RPMN. Zmluva o úvere tiež neobsahovala zákonom vyžadovanú náležitosť uvedenú v § 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch. Ak tieto zákonom vyžadované osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržané neboli, žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný ako banka nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzatretím zmluvy bez uvedenia týchto náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený.

35. Čo sa týka subjektívnej premlčacej doby, aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky sa prikláňa ku skutočnej, teda nie len predpokladanej vedomosti oprávnenej osoby o všetkých skutkových okolnostiach odôvodňujúcich záver, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor a kto toto bezdôvodné obohatenie získal. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 05.12.2018 č.k. I. ÚS 430/2018-17 bez akýchkoľvek pochybností podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa vo veci 22Co 53/2017 Krajského súdu v Prešove, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti, sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016. Vo veci 22Co 53/2017 Krajský súd v Prešove uvažoval so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyni v danej veci Združením na ochranu spotrebiteľa a takéto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, nakoľko sťažnosť podaná žalovanou v tejto veci odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

36. Pokiaľ ide o desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú možno aplikovať v prípade, ak bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vydaného vo veci 1Cdo 238/2017 dňa 18.10.2018 záver o nemožnosti aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby nevyplýva. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, same o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel veriteľa. Je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

37. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR podotkol, že v prípade, ak veriteľ koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované

tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou, čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru. Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také iné vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

38. Odvolací súd na podporu svojich tvrdení poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-485/19 LH proti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. zo dňa 22.4.2021, podľa ktorého „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnené zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

39. V prejednávanej veci žalovaný poskytol žalobkyni finančné prostriedky vo výške 1550 eur na základe Zmluvy o úvere zo dňa 7.7.2011 uzatvorenej medzi účastníkmi konania. Žalobkyňa do dňa 26.02.2014 zaplatila žalovanému sumu vo výške 2470,93 eur. Žaloba bola doručená súdu prvej inštancie dňa 19.09.2019 a teda objektívna desaťročná premlčacia doba neuplynula.

40. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe nevyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

41. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04)

42. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok v jeho napadnutej časti potvrdil ako vecne správny.

43. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalobkyni, ktorá by mala s poukazom na úspech v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ich náhradu nepriznal, pretože jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

44. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 C.s.p. v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).